

Nr 256.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag till läkarundersökning av sjöfolk; given Stockholms slott den 14 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att, under förutsättning att riksdagen antager av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändring i vissa delar av sjölagen, till läkarundersökning av sjöfolk i enlighet med i nämnda protokoll angivna grunder å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1918 bevilja ett förslagsanslag å 27,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Conrad Carleson.

*Utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 april
1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÅRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet Carleson anförde, i viss del efter gemensam beredning med herr ministern för utrikes ärendena, följande:

*Föreslagna sjö-
lagsändringar.*

»Enligt nådigt beslut den 13 mars 1917 har till riksdagen avlåtits nådig proposition (nr 110) med förslag till lag om ändring i vissa delar av sjölagen. Genom den sålunda föreslagna nya lagstiftningen är avsett att från och med år 1918 närmare reglera fordringarna i sanitärt hänseende å sjömän jämte å fartyg anställda personer, vilka ej höra till den egentliga besättningen, ävensom att något utvidga rätten för sjöfolk beträffande hemförskaffning från utlandet. Jag tillåter mig i sådant avseende

hänvisa till det för riksdagen framlagda lagförslaget, särskilt de delar därav, som skulle komma att utgöra sjölagens nya 32, 70, 98 och 108 §§.

Beträffande de intyg av läkare, som enligt nyssnämnda 32, 70 och 108 §§ skulle krävas, är fråga väckt om att kostnaderna härför skola helt eller delvis drabba statsverket, och det spörsmålet har i samband härmed framkommit, huruvida icke även det läkarintyg, vars företeende, jämlikt § 13 i nådiga förordningen angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring m. m. den 13 juli 1911, utgör villkor för sjömans inskrivning vid sjömanshus, skall helt eller delvis bekostas av statsverket. Den sålunda uppkomna frågan om anslag av statsmedel med hänsyn till åsyftade läkarintyg får jag nu för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

*Läkarintyg
i olika fall.*

Jag vill då till en början hänvisa till vad den nådiga propositionen nr 110 innehåller i detta ämne, särskilt till vad som anförts dels under förarbetena på nu gällande 70 § sjölagen av vederbörande departementschef och riksdagens särskilda utskott (sid. 7), dels av allmänna svenska läkarföreningens styrelse (sid. 11), av medicinalstyrelsen i utlåtande av den 22 januari 1915 (sid. 13), av kommerskollegium, medicinalstyrelsen och socialstyrelsen i gemensamt utlåtande till Kungl. Maj:t av den 3 februari 1916 (sid. 17—21) samt av min företrädare till statsrådsprotokollet den 10 november 1916 i fråga om begränsning av 70 paragrafens räckvidd m. m. (sid. 31—32).

*Åberopad
utredning.*

På grund av vad sålunda redan förekommit på frågans föregående stadium, finner jag mig kunna, helst med den numera föreslagna begränsningen av 70 paragrafens räckvidd, ansluta mig till den meningen, att staten bör bidra till kostnaderna för åtminstone vissa av ifrågasvarande läkarintyg och detta i den proportion, som blivit ifrågasatt i nämnda gemensamma utlåtande av kommerskollegium, medicinalstyrelsen och socialstyrelsen. I anslutning till denna uppfattning får jag i det följande framlägga en beräkning rörande storleken av det statsanslag för ändamålet, som må anses erforderligt för år 1918. Härvid må emellertid erinras, att beräkningen måste delvis grundas på ej fullt säkra förutsättningar och antaganden, helst som de närmare bestämmelserna rörande läkarbesiktningarna och de olika intygens formulering med flera å frågan inverkan faktorer ej ännu kunnat fastslås. En särskild svårighet vid beräkningen föranledes därav, att de tre ämbetsverken behandlat ämnet från delvis andra utgångspunkter än som

*Departements-
chefen.*

äro förenliga med det nu framlagda, från ämbetsverkens rätt väsentligt avvikande lagförslaget, vadan deras förslag till sakens ordnande måste underkastas däremot svarande modifikationer. Under sådana förhållanden hava min beräkning och de till grund därför lagda förutsättningar måst förbindas med en viss reservation i fråga om deras slutgiltighet.

Beräkning av
anslagsbehovet.

Vid beräkningen utgår jag här till en början från: att staten bidrager till kostnaderna för läkarbesiktning jämte intyg såväl i varje fall, då inskrivning vid sjömanshus äger rum, som ock i de fall, som avses i den föreslagna 70 § eller i därtill hänvisande del av den föreslagna 108 §; att staten däremot icke lämnar ekonomiskt bidrag beträffande i den föreslagna 32 § avsett läkarintyg; att det i 70 § avsedda intyget skall, åtminstone i fråga om sjöman, innefatta upplysning även om färgsinne samt syn- och hörsselförmåga och utfärdas enligt enahanda formulär, som må stadgas rörande läkarintyg för inskrivning vid sjömanshus; samt att läkarbesiktningen jämte därå grundat intyg i de fall, då staten sålunda skulle bidraga, skall betinga varje gång 5 kronor, då därav alltså enligt den av ämbetsverken ifrågasatta proportionen statsverket skulle få att gälda 3 kronor 50 öre.

Vad angår antalet under ett kalenderår av de anställningar i den uti 70 § avsedda farten (oceanfart från Sverige), vilka äro förbundna med påmönstring, kunna — med stöd av de i nådiga propositionen nr 110 å sid. 29 intagna tabeller och då däri även ingående motsvarande anställningar, som vunnits i utlandet, icke lära på långt när vara så många som de i Sverige vunna anställningarna — detta antal och de antal fall, då för dessa anställningar utfärdande av nytt läkarintyg skulle erfordras, skäligen beräknas i avrundade tal sålunda:

	Antal anställningar	Antal fall då läkar- intyg utfärdas
å ångfartyg för seglation	2,700	2,700
» » resa	800	400
» » viss tid under 6 mån.	800	400
» » 6 mån. och däröver	150	200
å segelfartyg för seglation	240	240
» » resa eller viss tid	300	260
		<hr/> Summa 4,200.

Det årliga antalet inskrivningar vid sjömanshusen kan ej bestämt angivas, då direkta statistiska uppgifter härutinnan ej ännu finnas att tillgå. Men enligt vad jag inhämtat från kommerskollegium voro be-

träffande perioden 1906—1910 antalet inskrivna vid 1906 års början 30,189 och vid 1910 års slut 32,523, alltså en totalökning av 2,334 eller i medeltal för år 467, samt antalet under åren 1906—1910 avgångna 17,458 eller i medeltal för år 3,491, då alltså årliga medeltalet av inskrivna måst uppgå till $467 + 3,491 = 3,958$ eller i avrundat tal 4,000. För de följande åren stå ej ens motsvarande siffror till buds, men enligt i kommerskollegium tillgängligt material har antalet inskrivna ökats från 35,802 vid 1912 års slut till 42,840 vid 1916 års slut, således tillhoppa med 7,038 eller i medeltal för år med 1,759. Om än denna ökning i sin mån beror även på att enligt förordningen angående sjömanshusen i riket m. m. av den 13 juli 1911 tiden för icke tjänstgörande sjömans kvarstående i sjömanshusets register utsträckts till fyra år från förut stadgade tre år, kan dock antagas, att årliga antalet inskrivningar något ökas. De år 1918 nyinskrivnas antal torde kunna sättas till 4,400.

Beräknar man nu, att av de 4,400 läkarintyg, som skulle erfordras för inskrivningarna under år 1918 vid sjömanshusen, åtskilliga, förslagsvis nära en femtedel eller cirka 850 komma jämväl till användning i 850 av de förut angivna 4,200 fallen då läkarintyg utfärdas, skulle det antal läkarbesiktningar jämte därå grundade intyg, varför kostnaden skulle varje gång drabba statsverket med 3 kronor 50 öre, kunna beräknas till 7,750 med en sammanlagd kostnad för statsverket å 27,125 kronor.

Jag finner mig alltså böra beräkna statsverkets bidrag för år 1918 till läkarundersökning av sjöfolk i avrundat tal till 27,000 kronor; och torde uppenbarligen det härför erforderliga anslaget böra erhålla egenkapen av förslagsanslag. Det torde till en början böra beviljas å extra stat.

Tillgång å budgeten för nyssberörda utgift lärer kunna beredas genom de ökade inkomster för statsverket, varom förmäles i det vid propositionen nr 95 A till innevarande års riksdag fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 mars 1917.

Medan enligt hittillsvarande 98 § sjölagen svensk sjöman ävensom, med tillämpning av 108 § sjölagen, till den egentliga besättningen ej hörande personer av svensk nationalitet under angivna omständigheter, och i vissa fall på statsverkets bekostnad, äga rätt att från utlandet bliva fortskaffade till närmaste svenska hamn, föreslås nu i nådiga propositionen nr 110 den ändring i 98 §, att vederbörande äger rätt att, om han hellre vill, bliva fortskaffad till den ort inom riket där han är bosatt, varigenom i regel kostnaden skulle bliva något större än för fortskaff-

*Sjöfolks hem-
förskaffning.*

ning till närmaste svenska hamn. För gäldande av statsverkets kostnader bland annat på grund av nuvarande 98 och 108 §§ sjölagen är under tredje huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag å 35,000 kronor till »gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska under-såtar». Med hänsyn till detta anslags natur och då bestämda svårigheter möta mot att nu ens tillnärmelsevis beräkna det ökade medelsbehov, som må föranledas av ändringen i 98 §, torde, i avbidan jämväl å blivande erfarenhet härutinnan, det vara lämpligast, att här avsedda anslag tillsvidare behålles oförändrat, ehuru det givetvis skulle tagas i anspråk för sålunda tilläventyrs ökade kostnader för sjöfolks ifrågasvarande fortskaffning.

I anslutning till vad jag nu andragit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, under förutsättning att riksdagen antager av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändring i vissa delar av sjölagen, till läkarundersökning av sjöfolk i enlighet med de av mig nu angivna grunder å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1918 bevilja ett förslagsanslag å 27,000 kronor.»

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilagan litt. . . till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Schumacher.